

ESTUDI MALLORQUINS MORTS FORA 1650-1692

Mallorquins, de natura o d'adopció, morts fora de l'illa

Si un mallorquí o persona casada a Mallorca moria fora de l'illa i la viuda o viudo es volia casar havia de demanar llicència i una sèrie de testimonis havien d'assegurar la seva mort. A la sèrie Concessos de l'Arxiu Diocesà de Mallorca trobam les declaracions dels testimonis, després de jurar sobre els 4 evangelis que diran la veritat, relaten la mort, on es va produir i la causa. Sovint es descriuen les circumstàncies de la mort, es relaten naufragis i morts violentes. A partir del 1676 no apareixen a la sèrie concessos sinó a altres llibres que s'intitulen Dispenses Matrimonials. El 1696 s'interrompen i els darrers documentats són del 1692. La majoria es trobaven transitòriament fora de l'illa i deixaven la dona a l'illa. Els que havien emigrat amb la parella si aquesta no torna per casar-se no consta a aquesta documentació.

Hem documentat 205 persones domiciliades a Mallorca que moren fora i que la viuda o el viudo (sols 4 casos) es vol casar. Alguns moren abans del 1653 (19) però la petició de dispensa és posterior. No sempre apareix l'any exacte de la mort i alguns anys que apareixen al llistat són aproximats. De 59 no consta la professió habitual però sí la situació en que es trobaven en el moment de morir com soldat, corsari o captiu. Les professions que consten són: 81 mariners i corsaris (8 d'ells patrons), 6 bracers, 7 paraires, 4 teixidors de lli, 3 sabaters, 3 fusters, 3 ferrers, 3 sastres, un sombreroer, 2 pescadors, 3 negociants, 2 escrivans, 5 dones casades, una criada, 2 criats, un doctor en Medicina, un cirurgià, un blanquer, un boter, un marxando, 3 moliners, un picapedrer, un artiller, 2 militars, un bandejat, un forner, un gerrer.

La situació en que es troben en el moment de morir en 51 casos són corsaris (malgrat tinguessin altre ofici habitual), 16 galiots (generalment complint condemna), 17 captius¹, 33 són mariners tripulants d'embarcacions no corsàries i 4 patrons, 31 soldats, 4 són passatgers (inclou una dona), 6 homes i dues dona habitaven on moren, 3 estaven hostejats a hostals, 2 hospitalitzats de feia temps, 3 criats, 2 tenders, un fuster, un calafat, un artiller, 3 es trobaven pescant, un presoner, un teixidor de lli, un forner. En 21 casos no s'especifica la situació.

81 moren a la mar, dins la nau o en naufragi, 11 a Sardenya (9 a Càller), 19 a Sicília (7 a Milazzo, 9 a Palerm, 2 a Catània), 16 a Barbaria (10 a Alger, 5 a Tunis), 15 a Catalunya (7 a Barcelona, un a Hostalric, 2 a Tarragona, un a Roses, un a Terrassa, un a Camprodon, un a Tortosa), 6 a Eivissa, 4 a Menorca (3 a Ciutadella, un a Maó), 12 al Regne de València (5 a la ciutat de València, dos a Alacant, un a Dénia, dos a Gandia, un a Xàbia, un a Oriola, un

¹ Vegeu el nostre llibre *Captius i renegats al segle XVII* (El Tall Editorial, 2014).

a Carcaixent), 2 a Aragó (un a Saragossa, un a Alcanyís). A la península italiana trobam 7 morts a Nàpols, un a Milà, un a Roma, un a Mòdena, un a Gènova, un a Liorna, un a Terni (Umbria), un a Porto Hércules (illa d'Elba). Al sud de la península ibèrica trobam 5 morts a Màlaga, 1 a Vélez-Málaga, un a Granada, dos a Puerto de Santa María, 3 a Gibraltar, un a Cadis, un a Cartagena, i més al nord un a Toledo i un a Lisboa. Dos moren a Grècia (un a St. Joan de Patmos) i un a Malta. A França trobam un mort a Marsella, 2 a Toló i un a Nimes. Dos moren a Amèrica: un a l'Havana i un a Portobelo. Alguns dels que moren a terra s'havien posat malalts dins la nau i els porten a algun hospital o casa a terra.

La principal causa de la mort és la malaltia, en 104 casos no s'especifica la malaltia, en 12 és la pesta, en 4 febres, un lepra, un sífilis, un asma. 21 moren a naufragis i 6 negats sense que s'enfonsés la nau. 9 moren en accident, 7 d'ells dins la mar. Sols un soldat mor en batalla, els altres moren de malaltia. Molts del corsaris moren en combat, en total 27 (6 de canonada, 5 de mosquetada, 3 d'escopetada, 2 de les ferides). Hi ha morts violentes sense combats: 3 assassinats, una dona assassinada per la seva parella, un en brega, 2 d'estocada, un de daga, tres de punyalada, dos de pedrada. Dos moriren penjats per condemna.

Dels 195 domiciliats a Mallorca que moren fora, 53 eren immigrants que havien casat a Mallorca, dels que 8 procedien de França, 7 de Gènova, 11 de Catalunya, 6 de Menorca, 4 d'Eivissa, 4 de Castella, 4 de Sicília, 2 de Nàpols, 2 de Ragusa, 1 de Sardenya, 1 de Milà, 1 de Roma, 1 de Venècia, 1 de València i 1 d'Alacant. Dels mallorquins 93 eren de Palma.